

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej w Siemianicach

Opracowała Beata Czekalska – pedagog szkolny

Siemianice 2017

Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w szkole podstawowej obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i w odległej perspektywie do wyboru zawodu. W sytuacji bardzo trudnego rynku pracy i wciąż dużego bezrobocia w Polsce, pomoc doradców zawodowych lub innych osób zajmujących się doradztwem edukacyjno-zawodowym powinna być dostępna na każdym etapie kształcenia i życia człowieka. Coraz częściej, bowiem będzie on zmuszony wielokrotnie zmieniać zawód, uzupełniać kwalifikacje oraz poszukiwać pracy. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji i ich zmiana stają się czynnikami na trwale wpisanymi w życiorys zawodowy każdego pracownika. Stąd też ważnym elementem modernizacji systemu edukacji, staje się wyposażenie uczniów w umiejętności przydatne w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru kierunku kształcenia i zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Oznacza to konieczność stworzenia takiego systemu doradztwa edukacyjno - zawodowego, który zapewni uczniom nie tylko poznanie możliwości zdobycia zawodów oferowanych przez szkoły oraz wymagań, jakie stawiają one kandydatom, ale umożliwi także rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności, kwalifikacji i zainteresowań w aspekcie życzeniowym i rzeczywistym. Ponadto tworzony system doradztwa winien zapewnić poznanie procesu aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania decyzji oraz uświadomienie konsekwencji dokonywanych wyborów. Wreszcie powinien stworzyć możliwość kształcenia umiejętności radzenia sobie ze zmianami poprzez rozwijanie umiejętności adaptacyjnych oraz umiejętności wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i nowym wyzwaniom. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) stwarza uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery szkolnej i w przyszłości zawodowej, poznania siebie i własnych predyspozycji.

1. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem – to długotrwały proces stanowiący sekwencje decyzji podejmowanych przez wiele lat.
- Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.
- Preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenia, otoczenie społeczne).
- Szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów.
- Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

2. Podstawy prawne

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845) dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532 z dnia 7 maja 2013 r.). Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej... prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

3. Cele WSDZ

Cel ogólny: Przygotowanie uczniów do dokonania świadomego i trafnego wyboru dalszej drogi edukacyjnej a w przyszłości wyboru zawodu

Cele szczegółowe:

Uczniowie:

- poznają własne predyspozycje, zainteresowania, uzdolnienia,
- rozwijają swoje umiejętności i kompetencje,
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych,
- wiedzą jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty, potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń,
- są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej,
- są zmotywowani do pracy na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego,
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu,
- posiadają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy,
- znają system kształcenia, oraz ofertę szkół gimnazjalnych,
- znają zasady rekrutacji do szkół gimnazjalnych i terminarz rekrutacyjny,
- wybierają szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły,
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru szkoły,
- znają źródła informacji edukacyjnej,
- są otwarci i przygotowani na wyzwania współczesnego świata,
- znają trendy kierujące rynkiem pracy i przyczyny bezrobocia.

Nauczyciele:

- wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu w określaniu indywidualnych profili,
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje,
- wspierają decyzję edukacyjną swoich uczniów,
- realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z podstawą programową,
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, lub kierują do specjalistów.

Rodzice:

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”,
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu,
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji,
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

4. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie siebie,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań,
- poznawanie zawodów,
- indywidualną pracę z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły ponadpodstawowej,
- udzielanie informacji edukacyjnej,
- konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół gimnazjalnych,
- pomoc w poszerzaniu wiedzy ogólnej i budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego

5. Formy i metody pracy doradczej

Formy pracy adresowane do uczniów:

- zajęcia warsztatowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania rozwoju i kariery zawodowej,
- zajęcia warsztatowe służące samopoznaniu i określeniu predyspozycji wyznaczających rozwój zawodowy i karierę zawodową,
- zajęcia warsztatowe doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania,
- zajęcia warsztatowe służące rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności autoprezentacji,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców.

Formy działań adresowane do rodziców:

- przekazanie informacji na temat doradztwa zawodowego w powiecie kępińskim,
- przekazanie informacji o możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie PPP w Kępnie,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia w postaci prasy, informatorów.

Metody pracy doradczej:

- Metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe)-wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu
- Drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty
- Metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzi zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne

- Gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne
- Trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty

6. Spodziewane efekty z działalności Wewnętrzzkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

1. Uczniowie lepiej poznają siebie, swoje mocne i słabe strony, cechy psychiczne, osobowość, temperament.
2. Uczniowie zdobędą umiejętność efektywnego komunikowania się z rówieśnikami ludźmi dorosłymi (przedstawicielami różnych zawodów).
3. Uczniowie rozpoznają swoje predyspozycje niezbędne do wykonywania określonych czynności.
4. Uczniowie zdobędą informacje o różnych zawodach, a tym samym będą lepiej przygotowani do wejścia na rynek pracy.
5. Poznają środowisko pracy, zadania i czynności związane z wykonywanymi zawodami.
6. Zdobędą wiedzę na temat wykonywanych zawodów, używanych narzędzi pracy, predyspozycji niezbędnych do wykonywania danego zawodu.
7. Poznają w ogólnym zarysie rynek pracy.
8. Uczniowie łatwiej będą podejmować efektywne decyzje o dalszym kształceniu.
9. Uczniowie zdobędą wiedzę o systemie szkolnictwa gimnazjalnego.
10. Uczniowie poznają informacje o zasadach rekrutacji do poszczególnych gimnazjów.
11. Uczniowie zdobędą wiedzę dotyczącą radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
12. Uczniowie będą dokonywać selekcji informacji związanych z rynkiem pracy.
13. Rodzice i nauczyciele uzyskają pomoc i wsparcie w zakresie wiedzy zawodoznawczej.

7. Plan pracy doradcy zawodowego

Plan realizowany jest w 3 modułach:

Zadaniem modułu I jest stworzenie uczniom warunków do lepszego poznania swojej osobowości.

Moduł I

- Poznawanie słabych i mocnych stron:
  - ankiety i testy (uzdolnienia, temperament, cechy osobowości, zdolności)
- Jaki ja naprawdę jestem? Poznaj samego siebie – warsztaty, ćwiczenia

- Moja przyszłość – kim chcę być? Preferencje zawodowe

Moduł II

Poznawanie zawodów

- kwalifikacja zawodów
- źródła informacji o zawodach

Moduł III

- Planowanie kariery zawodowej uwzględniającej:
  - zdolności i umiejętności
  - zainteresowania
  - osiągnięcia szkolne
  - stan zdrowia
- Lokalny rynek pracy – spotkania z doradcami zawodowymi z PUP